CU PRIVIRE LA O SCRISOARE „INEDITĂ“ A LUI MIHAI EMINESCU

DE

CONSTANTIN C. ANGELESCU

În revista „Argeș“, (nr. 6, iunie 1970, p. 1), profesorul I. N. Simache, directorul Muzeului de istorie al județului Prahova, ne înștiințează că în arhiva acelui muzeu se află patru scrisori din 1882 ale lui Mihai Eminescu adresate Veronicăi Micle. Despre prima dintre aceste scrisori, avînd data de 21 februarie 1882, profesorul Simache declară că, după „știința“ ce are, „nu a mai fost publicată“. De aceea o reproduce în facsimil, tipărind alături textul ei integral.

Eminescu, în această scrisoare, comunică Veronicăi Micle că suferă de persistente dureri de cap pe care le atribuie „unei binevoitoare și premature primăveri“, precum și audierii concertului al doilea al lui Sarasate, „admirabil ca și cel de'ntâiu“. Totodată face cunoscut că „D-nul M. Costin“, „după cererea sa proprie“, a fost permutat de la Neamț la Curtea de Argeș. În încheiere, roagă pe iubita lui prietenă să-i trimită „o gurită îndărăt pe aripile vântului“, pentru ca să înceteze durerile de cap.

Profesorul Simache semnalează că, de astă dată, „scrisul, deși mai păstrează vigoarea vechilor trăsături unghiulare eminesciene, lasă deseori loc la trunchieri și lipsuri neobișnuite la unul din scriitorii români la care forma era înălțată la rang de cult“. Așadar profesorul Simache constată unele deosebiri între scrisul de pînă atunci al lui Eminescu și cel din scrisoarea de la 21 februarie 1882.

Ar fi fost necesar ca profesorul Simache să indice proveniența acestei scrisori. Muzeul de istorie din Ploiești n-a putut-o dobîndi decît prin donație sau prin cumpărare. Oare n-a fost ea vîndută de vreun moștenitor al lui Octav Minar?

În mod firesc se pune întrebarea dacă scrisoarea de la 21 februarie 1882 este autentică. Ea cuprinde un surprinzător pleonasm: „D-nul M. Costin [....] aud că, *după cererea sa proprie*, va fi permutat la Curtea de Argeș în aceeași calitate în care e la Neamț“. De vreme ce permutarea avea loc la „cererea sa“, era superfluu a adăuga cuvîntul „proprie“. Menționăm și o neconcordanță: după ce a comunicat Veronicăi Micle că „D-nul M. Costin“ „*va fi permutat* la Curtea de Argeș“, Eminescu precizează că permutarea a fost solicitată de „D-nul M. Costin“ „acum opt sau zece zile la ministeriu *și i s'a acordat*“. Întrucît cererea „D-nului M. Costin“ fusese deja aprobată de autoritatea administrativă competentă, transferarea la Curtea de Argeș nu putea să mai fie considerată ca o faptă viitoare. Deoarece Eminescu a fost un scriitor de o corectitudine desăvîrșită, oare frazele

BDD-A1519 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:49:23 UTC)

citate au fost scrise de el? Îndoiala este permisă. Verificarea autenticității scrisorii de la 21 februarie 1882 este deci necesară.

Această scrisoare nu este inedită. Ea a fost deja publicată de Octav Minar, în volumul *Cum a iubit Eminescu* (Iași, Renașterea cărților românești, f.d. (1912), p. 129—130). Octav Minar însă n-a reprodus atunci textul integral, ci numai cîteva pasaje. După cîțiva ani — nu cunoaștem data precisă — a apărut la București a doua ediție a acestei lucrări [1], cu indicația pe copertă că era o ediție „refăcută și completată prin publicarea întregei corespondențe ce a urmat între Eminescu și Veronica Micle". Octav Minar a republicat atunci scrisoarea de la 21 februarie 1882, adăugînd pasaje care lipseau în prima ediție. Astfel, în textul tipărit în a doua ediție se află și următoarele rînduri: „Apropos! D-nul în cestiune aud că după cererea sa proprie va fi permutat la Curtea de Argeș în aceeași calitate în care e la Neamț. Această cerere a făcut-o de acum opt sau zece zile la minister și i s'a acordat. Signe de la profondeur du sentiment. Vorbă să fie. Asta nici-odată pentru a arăta că nu este nimic solid în acest om" [2].

„D-nul în cestiune", după cum a lămurit Șerban Cioculescu, este I. L. Caragiale, care, fiind revizor școlar al județelor Neamț-Suceava, a fost transferat, în februarie 1882, în aceeași funcție, la județele Argeș-Vîlcea [3].

Profesorul Simache, descifrînd acest pasaj altfel decît Octav Minar, a reprodus următorul text: „Apropos! D-nul M. Costin ce (?) aud că, după cererea sa proprie, va fi permutat la Curtea de Argeș în aceeași calitate în care e la Neamț. Această cerere a făcut-o de acum opt sau zece zile la ministeriu și i s-a acordat. Signe de la profondeur du sentiment. Vorbă să fie. Asta încă o dată pentru a arăta că (indescifrabil) acest om".

Prin semnul de întrebare pus în paranteză, profesorul Simache arată că n-are certitudinea de a fi transcris în mod exact cuvîntul ce precedă, iar cu privire la fraza finală din acest pasaj recunoaște că n-a izbutit să o descifreze în întregime.

Facsimilul scrisorii inserat în revista „Argeș" nu ne îngăduie să verificăm corectitudinea transcrierii, deoarece a fost atît de neclar tipărit, încît nici cu lupa nu se pot distinge multe litere.

În asemenea condiții, este necesar să se confrunte manuscrisul cu textul publicat de Octav Minar și cu cel reprodus de profesorul Simache, spre a se constata care din cele două transcrieri este cea corectă.

Firește că o asemenea confruntare n-ar prezenta interes decît numai în cazul cînd, în prealabil, s-ar stabili autenticitatea scrisorii de la 21 februarie 1882.

---

[1] Octav Minar, *Cum a iubit Eminescu, Pagini intime (amintiri, scrisori și poezii inedite)*, Ediția a doua, refăcută și completată prin publicarea întregei corespondențe ce a urmat între Eminescu și Veronica Micle, Librăria Nouă, Calea Victoriei 78, București, f.d.

[2] *Ibidem*, p. 148.

[3] Șerban Cioculescu, *Viața lui I. L. Caragiale*, București, 1940, p. 254.

BDD-A1519 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:49:23 UTC)